

Gangbaar en biologisch groeien naar elkaar

Ex-staatssecretaris van Milieu Pieter van Geel werd kortgeleden voorzitter van de Raad van Toezicht van het in Driebergen gevestigde Louis Bolk Instituut. Tijd voor de redactie van V-Focus om een 'politiek dier' op te zoeken en te vragen naar zijn kijk op de biologische veehouderij. Jan-Paul Wagenaar, afdelingshoofd Dier & Omgeving, discussieerde mee.

Frank de Vries

Het Louis Bolk Instituut richt zich, zo vertelt Wagenaar, op dit moment voor 70 procent op projecten in de gangbare landbouwsectoren en voor 30 procent op biologische. Is er dan niet meer voldoende geld te maken in de laatste sector nu gangbaar zo 'opkruist' naar duurzamer en op sommige elementen, zoals welzijn, biologisch zelfs voorbijstreeft? Volgens Wagenaar is dat geen issue geweest. Eind negentiger jaren groeide de vraag naar biologische onderzoeksprogramma's sterk, maar geleidelijk aan kwam er meer aandacht vanuit gangbaar voor thema's als bodem en gewassen. Zo schoof de scope van het instituut mee richting gangbare projecten. Wagenaar: "Als we ons uitsluitend nog bezighielden met biologisch, zag ons instituut er wel heel anders en veel kleiner uit." De kersvers benoemde voorzitter Pieter van Geel ziet in beide vormen van landbouw voldoende uitdagingen voor het instituut. "Uiteindelijk moet je ernaar streven elk product duurzaam te produceren, omdat je onze systemen niet méér mag belasten dan ze zelf aankunnen."

Biologisch 2020

Wagenaar is stellig als hij zegt dat er over tien jaar zeker nog een biologische sector zal zijn in Nederland. Hij heeft absoluut niet het idee dat de gangbare sector met zijn nieuwe concepten de biologische gaat inhalen. Hij denkt wel dat de biologische sector zijn agenda nog moet bijstellen om '2020-proof' te worden, maar voorziet dat ook voor de gangbare sector. "Ik zie wel dat issues als bodem, dieren en medicijngebruik in beide sectoren naar elkaar groeien. Hoewel Van Geel zegt geen 'fanaat' te zijn van de biologische sector, ziet hij in deze sector veel duurzame elementen waarmee de gangbare landbouw zijn voordeel kan doen. "Ik zie dat juist het denken over ketens en de samenhang tussen verschillende systemen sterk ontwikkeld zijn in de biologische

landbouw." Hebben de beide heren dan een visie op hoe de biologische landbouw er in 2020 uit zou moeten zien? Van Geel: "Wij als instituut geven geen richting aan voor deze sector, maar adviseren louter vanuit projecten van opdrachtgevers."

Gangbaar versus biologisch

Beide heren zien de gangbare landbouw opschuiven richting de biologische: ook de gangbare landbouw is zich meer gaan focussen op duurzaamheid en omgeving. Dat roept de vraag op of er nog wel een aparte biologische landbouwrichting moet blijven. Van Geel: "We zijn er nog lang niet om te zeggen dat ze in elkaar op kunnen gaan." Wagenaar vult aan: "In mijn ogen is er geen echte tegenstelling tussen de biologische en de gangbare landbouw. Ik hoop dat beide sterk van elkaar leren om de landbouw nog beter en duurzamer te maken." Van Geel: "Hoewel ik geen voorstander ben van louter nostalgische boerderijtjes à la vijftiger jaren, moet ik wel constateren dat we ons drukke Nederland niet overal op dezelfde manier kunnen indelen. Zo denk ik dat in een grootschalig landschap met veel weilanden een grootschalig melkveebedrijf prima past. Op een andere plek, ingeklemd tussen natuurgebieden en steden, past datzelfde grote melkveebedrijf niet en moet je daar kiezen voor een gedifferentieerde landbouw." Wetende dat de omvang van biologische bedrijven in de biologische sector stijgt, heren der zelfs tot het niveau van een gangbaar groot bedrijf, omdat de economie dat vraagt, komt de vraag op of een dergelijke sector nog wel draagvlak en sympathie kent bij het publiek. Wagenaar denkt dat die sympathie en aanhang er zal blijven omdat de bedrijfsgrootte weliswaar stijgt, maar gelimiteerd zal blijven vanwege Europese wetgeving.

Biologisch veevoer

Schothorst Feed Research geeft aan dat we voor

PIETER VAN GEEL (L.) EN JAN-PAUL WAGENAAR

'Je moet ernaar streven elk product duurzaam te produceren.'

Foto: LBI

onze eiwitbronnen in diervoeders voor tweederde afhankelijk zijn van importen buiten Europa. Niet alleen de gangbare sector, maar ook de biologische hebben diezelfde aminozuren nodig voor hun vee, en die telen we niet in Europa. Hoe zien beide heren dit fenomeen? Wagenaar weet dat biologische melkveehouders veel gebruik maken van gras van moeilijk begaanbare weidegebieden. Maar inderdaad, zo moet hij beamen, is voor de intensieve biologische sector veel voer vanuit verre gebieden nodig, en dat is niet duurzaam. Hij merkt daarbij op dat de biologische sector klein is in omvang en daarom zijn de bulkimporten veel kleiner dan die van de gangbare sector. Hoewel biologische pluimveehouders hebben geprobeerd om lokaal granen te telen en te voeren, werden hun extra werk en kosten niet in de prijs beloond. "Daar zijn ze dan ook maar mee gestopt." Wagenaar vertelt dat in Oekraïne, Polen en Rusland de biologische sector in opkomst is, en dat is 'om de hoek' van de voedergranen. Op de langere termijn verwacht hij daarom dat onze biologische sector zich deels gaat verplaatsen naar die gebieden waar de teelten zijn. Weg uit Nederland dus.

Adviseur

Wagenaar weet dat het voor adviseurs lastig kan zijn de veehouder een goed advies te geven over duurzaamheid. "Er komt veel informatie op de adviseur af en het is zaak bekend te zijn met de verschillende houderijsystemen. Om te weten te komen welk systeem het best past voor een bedrijf, moet je over goede informatie beschikken van betreffende regio qua ziektedruk en wetgeving. Daarnaast is het natuurlijk van groot belang dat je als adviseur inzoomt op de context en de achtergrond van die veehouder." Als het gaat om de bedrijfsadvisering zelf, ziet Wagenaar geen grote verschillen tussen de gangbare en biologische sector. Nadat het omschakelen van gangbaar naar biologisch jaren 'op z'n gat' heeft gelegen, ziet Wagenaar momenteel een opleving van het aantal ondernemers dat wil omschakelen naar biologisch.

Tabel 1

Biologisch in cijfers 2012

Biologisch	% van Totaal NL
1.448 bedrijven	2,1
48.000 ha cultuurgrond	2,9
51.000 runderen	1,7
60.000 varkens	0,5
20.000 schapen	1,9
26.000 melkgeiten	7,2
2,2 miljoen kippen	4,8

Bron: CBS